

Het komende decennium

Auteur(s):

Roos, M., van
Buitenkamp, B.
DE Nederlandsche Bank

Verschenen in:

ESB, 87e jaargang, nr. 4342, pagina 35, 11 januari 2002

Rubriek:

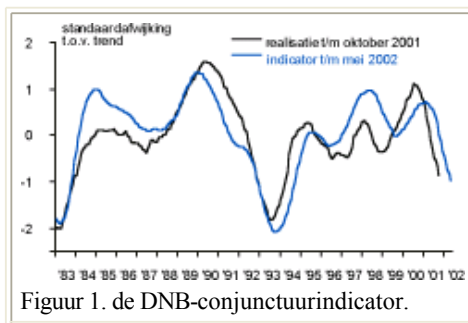
DNB-indicator

Trefwoord(en):

conjunctuur

Ook voor de economische ontwikkeling geldt: hoge groeipercentages uit het verleden bieden geen garantie voor de toekomst.

De dnb-conjunctuurindicator geeft voor de komende maanden nog een tamelijk pessimistisch beeld te zien (zie [figuur 1](#)), maar langer vooruitlopende deelreeksen duiden voor de tweede helft van dit jaar wel op een krachtig herstel. Het begin van een nieuw jaar is evenwel bij uitstek de gelegenheid om wat verder vooruit te blikken. Terugkijkend naar de afgelopen 25 jaar bedroeg de bbp volumegroei gemiddeld 2,5 procent. Vooruitkijkend naar het komend decennium spreekt het niet voor zich dat de economische groei op dit niveau gehandhaafd kan blijven. Dit terwijl door de relatief uitbundige groeipercentages van de jaren negentig (gemiddeld drie procent) bij menigeen het verwachtingspatroon is ontstaan dat dergelijke stijgingspercentages overeenkomen met een trendmatige ontwikkeling.

Bescheiden trendgroei in het verschiet...

Decompositie van de economische groei in het afgelopen decennium laat zien dat deze in Nederland in belangrijke mate werd gedragen door forse werkgelegenheidsaanwas ([tabel 1](#)). Deze werd mede mogelijk gemaakt door de combinatie van beheerste loonontwikkeling en sterke stijging van de arbeidsparticipatie. De laatste was voor een belangrijk deel toe te schrijven aan een inhaalslag vanuit een in internationaal perspectief uitzonderlijk laag niveau. Nu de participatieniveaus gemeten in personen vergelijkbaar zijn met die in andere landen, ligt een verdere toename minder voor de hand. Het CPB schat de arbeidsaanbodgroei tot 2010 in op gemiddeld circa één procent. Indien de productiviteitsgroei net als in de afgelopen twee decennia uitkomt op 11/4 à 11/2 procent, resulteert een economische groeiverwachting voor de langere termijn van ruwweg 21/4 tot 21/2 procent.

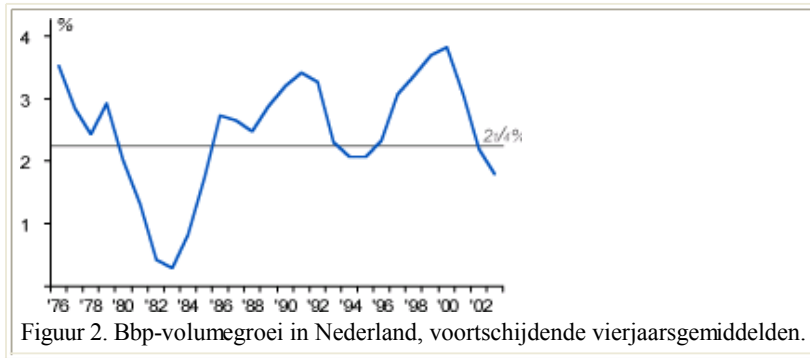
Tabel 1. economische groei per decennium, gemiddelden in procenten

periode	Nederland			eurogebied			vs		
	bbp- vol.	werk- gelegen- heid	arbeids- produc- tiviteit	bbp- vol.	werk- gelegen- heid	arbeids- produc- tiviteit	bbp- vol.	werk- gelegen- heid	arbeids- produc- tiviteit
1971-'80	3,0	0,2	2,8	3,2	0,4	2,8	3,2	2,4	0,9
1981-'90	2,2	0,6	1,6	2,3	0,5	1,9	3,2	1,8	1,4
1991-2000	2,9	1,7	1,2	2,3	1,4	0,9	3,2	1,3	1,9

Bron: oeso, Economic outlook 70.

In een voorzichtig scenario voor de jaren 2003-'06 schat het CPB de potentiële groei op gemiddeld 21/4 procent, waarbij zij de kans dat deze lager uitkomt inschat op een kwart. Een berekening van voortschrijdende vierjaargemiddelden voor de feitelijke economische groei laat zien dat deze ook de afgelopen 25 jaar in grofweg een kwart van de gevallen lager is geweest. Afgaande op recente ramingen van de

Bank zitten we thans eveneens in zo'n periode (zie [figuur 2](#)).

...tenzij productiviteitsgroei versnelt

In het komende decennium blijft een verantwoorde loonontwikkeling van belang om te voorkomen dat werkgelegenheid verdwijnt en om kansen te bieden aan niet-actieven die graag betaalde arbeid willen verrichten. Voor het handhaven van de economische groei op het niveau van de jaren negentig is echter meer nodig. Daarvoor is het van belang te innoveren en efficiënter te produceren. Op langere termijn is een hogere arbeidsproductiviteit immers een noodzakelijke voorwaarde voor het bereiken van een hoger welvaartsniveau. Het zou mooi zijn als de productiviteitsbelofte van de nieuwe economie, die door de huidige conjuncturele dip naar de achtergrond is verdreven, zich alsnog manifesteert in de trendmatige ontwikkeling. Daartoe is het wel van belang niet passief af te wachten maar actief te investeren in scholing, ontwikkeling en vernieuwing. Indien de productiviteitsstijgingen, evenals in de VS in de jaren negentig, dichterbij de twee procent komen te liggen, zal de toekomst er onmiskenbaar rooskleuriger uitzien.